

POISTENIE PODNIKATEĽOV POISTENIE STROJOV A ZARIADENÍ

VŠEOBECNÉ POISTNÉ PODMIENKY

článok 1

Úvodné ustanovenia

1. Pre zmluvné poistenie podnikateľov, t.j. právnických a fyzických osôb podnikajúcich v zmysle obchodného zákonníka, ktoré dojednáva Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s. (ďalej len „poisťovateľ“), platia ustanovenia pätnástej hlavy občianskeho zákonníka a všeobecné poistné podmienky, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou poistnej zmluvy.
2. Práva a povinnosti vyplývajúce z týchto všeobecných poistných podmienok sú podrobne upravené v zmluvných dojednaniach poistnej zmluvy.
3. Poistenie sa vzťahuje na poistné udalosti, ktoré nastanú na území Slovenskej republiky.
4. Poistnou udalosťou je náhodná škodová udalosť, s ktorou je podľa všeobecných poistných podmienok spojená povinnosť poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie.

článok 2

Predmet poistenia

1. Predmetom poistenia sú v zmluve uvedené:
  - a) stroje,
  - b) strojné vybavenie,
  - c) ostatné technické zariadenia vo vlastníctve poisteného; veci vo vlastníctve cudzích osôb sú poistené len ak ich poistený prevzal na základe zmluvy.
2. Súčasne sú poistené:
  - a) olejové alebo plynové náplne transformátorov, kondenzátory, elektrické meniče a vypínače,
  - b) elektrónky, napr. obrazovky, vysokofrekvenčné výkonné elektrónky, röntgenky a laserové elektrónky,
  - c) nosiče dát pevne zabudované v hardverovej časti riadiacej alebo regulačnej jednotky poistenej veci.
3. Pokiaľ je v zmluve dojednané, vzťahuje sa poistenie na:
  - a) nosiče dát a záznamov programového vybavenia strojov,
  - b) olejové náplne turbín,
  - c) doplnkové prístroje a rezervné diely,
  - d) základy a podstavce strojov a zariadení.
4. Ak nie je v zmluve dohodnuté inak, nevzťahuje sa poistenie na výmurovky, výstielky a nanosené vrstvy (pokryvky), ktoré musia byť podľa skúseností počas obdobia životnosti poistenej veci viackrát vymenené (najmä pri peciach, ohniskách alebo iných zariadeniach produkujúcich teplo, zariadeniach na produkciu pary a nádrží).
5. Poistenie sa nevzťahuje na:
  - a) pomocné a prevádzkové látky, ako napr. pohonné látky, chemikálie, filtračné hmoty a vložky, kontaktné hmoty, katalyzátory, chladivá, čistiace prostriedky a mazivá, rovnako ako oleje (okrem prípadu podľa ods. 2a) a 3b) tohto článku),
  - b) náradie všetkých druhov, napr. vrtáky, nože, frézy, pílové listy alebo iné ostria či brúsne kotúče alebo pásy, ďalej len „vymeniteľné časti“,
  - c) ostatné diely, ktoré musia byť podľa skúseností počas obdobia životnosti poisteného stroja viackrát vymieňané (vymeniteľné časti), napr. formy, matrice, raznice, vzorové a ryhované valce, kompozitové, gumové či plastové výstielky, sitá, pásy, laná, pneumatiky, drviace kladivá, rovnako ako ložiská a ostatné klzné aj valivé uloženia pre rotačný a priamočiary pohyb.
6. Ak sú v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou poškodené aj vymeniteľné časti, poisťovateľ poskytne poistné plnenie len za korččky na kameň alebo betón, laná, transportné pásy, káble, remene, kefy a pneumatiky.

článok 3

Poistené riziká

1. Poisťovateľ poskytne poistné plnenie za vecné škody spôsobené najmä:

- a) chybou obsluhy, nešikovnosťou, nedbalosťou alebo úmyselným konaním, okrem osôb uvedených v ods. 4n) tohto článku,
  - b) konštrukčnou chybou; chybou materiálu alebo výrobnou chybou; konštrukčná chyba sa posudzuje podľa stavu techniky v období konštruovania stroja, chyby materiálu a zhotovenia podľa stavu techniky v období výroby stroja,
  - c) nedostatkom vody v zariadeniach na produkciu pary,
  - d) zlyhaním meracích, regulačných alebo bezpečnostných zariadení,
  - e) roztrhnutím v dôsledku odstredivej sily,
  - f) pretlakom pary, plynu alebo kvapaliny (okrem prípadov podľa ods. 4k) tohto článku), či podtlakom,
  - g) skratom, prepätím, indukciou účinkom blesku, chybou izolácie,
  - h) víchricou.
2. Poistenie sa vzťahuje na nosiče dát uvedené v čl. 2 ods. 2c) a 3a) len vtedy, ak vznikla strata alebo zmena dát v dôsledku poistnej udalosti na nosičoch dát, na ktorých boli tieto dáta uložené.
  3. Poistenie sa vzťahuje na poškodené alebo zničené elektronické súčiastky veci len v prípade, ak bola škoda spôsobená príčinou zvonku.
  4. Poistenie sa nevzťahuje na škody spôsobené:
    - a) vojnovými udalosťami každého druhu, vnútornými nepokojmi, terorizmom alebo represívnymi zásahmi štátnych orgánov alebo ostatnými bezpečnostnými zložkami,
    - b) jadrovou energiou, rádioaktívnou kontamináciou,
    - c) zemetrasením, zosuvom alebo poklesom pôdy, zrútením skál, zemin alebo lavínami, záplavami, povodňami alebo plávajúcim ľadom,
    - d) krupobitím, závejmi, mrazom, námrazou alebo ľadom,
    - e) chybou, ktorú mala poistená vec už pri dojednávaní poistenia, a ktorá bola alebo mohla byť známa poistníkovi alebo poistenému,
    - f) normálnym opotrebovaním spôsobeným prevádzkou stroja,
    - g) predčasným opotrebovaním spôsobeným prevádzkou stroja; za predčasné opotrebovanie stroja sa považuje prevádzkovanie stroja v rozpore s technickými podmienkami, t.j. napr. trvalé nenastavenie stroja, alebo použitím stroja na účel, na ktorý nie je určený,
    - h) koróziou, eróziou, kavitáciou, oxidáciou alebo únavou materiálu,
    - ch) nedostatočným používaním, dlhodobým uskladnením,
    - i) nadmerným usadzovaním kotľového kameňa, kalov alebo iných usadenín. Tieto výluky neplatia pre časti strojov alebo zariadení v technologickej alebo technickej nadväznosti, ktoré boli poškodené v dôsledku príčin škôd uvedených v ods. e) až ch) tohto článku.
    - j) krádežou, krádežou vlámaním, lúpežou, stratou alebo spreneverou; poistenie sa však vzťahuje na škody na veciach pokiaľ k ich poškodeniu došlo následkom alebo v príčinnej súvislosti s krádežou vlámaním alebo lúpežou,
    - k) požiarom, úderom blesku, výbuchom, nárazom alebo zrútením lietadla, jeho častí alebo nákladu, hasením alebo strhnutím pri takých udalostiach,
    - l) príčinou, za ktorú zodpovedá podľa zákona alebo zmluvy výrobca, dodávateľ, zmluvný partner alebo opravár,
    - m) prerušením alebo zastavením prevádzky stroja, či už čiastočného, alebo úplného, vrátane škôd následných, napr. penále alebo strata kontraktu a pod.,
    - n) úmyselným konaním alebo hrubou nedbalosťou poisteného, jeho zástupcov či splnomocnencov, ako aj osoby, poistenému blízkej alebo na ich pokyn,
    - o) používaním veci v dobe, kedy už vyžadovala opravu, poisťovateľ však poskytne poistné plnenie v prípade, že v dobe vzniku poistnej udalosti bola poisťovateľom povolená čiastková oprava.
  5. Ak nie je v zmluve dojednané, poistné plnenie sa nevzťahuje na základy a podstavce strojov a zariadení.
  6. V poistnej zmluve je možné dojednať aj ďalšie výluky.

článok 4 Miesto poistenia

1. Miestom poistenia je budova alebo priestor uvedený v poistnej zmluve adresou alebo katastrálnym územím s číslom parcely. V prípade, ak je v poistnej zmluve dojednaných viac miest poistenia, vzťahuje sa poistenie na všetky tieto miesta poistenia.
2. Poistenie sa vzťahuje aj na veci, ktoré boli z dôvodu bezprostredne hroziacej alebo už vzniknutej poistnej udalosti premiestnené z miesta poistenia.

článok 5 Vznik poistenia

1. Poistenie vzniká na základe poistnej zmluvy dňom nasledujúcim (od 00.00 hod.) po dni zaplataenia prvého poistného, pokiaľ nie je dohodnuté inak. Pri platení poistného prostredníctvom peňažného ústavu alebo pošty je pre vznik poistenia rozhodujúci deň pripísania na účet poisťovateľa. Špecifikácia poistného je súčasťou poistnej zmluvy.
2. Poistník je osoba, ktorá s poisťovateľom uzatvorila poistnú zmluvu, a ktorá je povinná platiť poistné. Osoba poistníka a poisteného nemusí byť totožná, poistník môže poistnú zmluvu uzatvoriť aj v prospech tretej osoby.

článok 6 Zmena a zánik poistenia

1. Ak je poistná zmluva dojednaná na dobu jedného roka, predlžuje sa o ďalší rok, ak nie je vypovedaná najneskôr šesť týždňov pred jej uplynutím. Ak je doba poistenia kratšia ako jeden rok, končí zmluva jej uplynutím.
2. Poistné obdobie je doba, na ktorú je poistenie dojednané. Ak bolo poistenie dojednané na dobu jedného roka a prichádza k jeho predĺženiu podľa ods.1, je poistným obdobím jeden rok.
3. Poistenie zanikne aj tak, že poistné za prvé poistné obdobie alebo jednorazové poistné nebolo zaplatené do troch mesiacov odo dňa jeho splatnosti. Poistenie zanikne aj tak, že poistné za ďalšie poistné obdobie nebolo zaplatené do jedného mesiaca odo dňa doručenia výzvy poisťovateľa na jeho zaplataenie, ak nebolo poistné zaplatené pred dorúčením tejto výzvy. Výzva poisťovateľa obsahuje upozornenie, že poistenie zanikne, ak nebude zaplatené. To isté platí, ak bola zaplataená len časť poistného.
4. Poistenie môže každý z účastníkov vypovedať do dvoch mesiacov od uzatvorenia poistnej zmluvy, výpovedná lehota je osemdňová. Poisťovateľ má v takom prípade nárok na pomernú časť poistného zodpovedajúcu dĺžke trvania poistenia.
5. Poisťovateľ aj poistený majú po každej poistnej udalosti nárok zmluvu písomne vypovedať do jedného mesiaca odo dňa poskytnutia poistného plnenia alebo jeho odmietnutia. Výpovedná lehota je osemdňová.
6. V prípade výpovede má poisťovateľ nárok na pomernú časť poistného zodpovedajúcu dobe trvania poistenia.
7. Ak dôjde v priebehu poistného obdobia k zmene spôsobu alebo druhu podnikateľskej činnosti, ktorá má za následok zmenu poisteného rizika, je v prípade jeho zvýšenia poisťovateľ oprávnený dňom tejto zmeny účtovať zvýšené poistné, alebo do jedného mesiaca odo dňa, keď sa o zmene dozvedel, poistenie vypovedať. Výpovedná lehota je osemdňová. V prípade zníženia poisteného rizika je poistník oprávnený požadovať odo dňa tejto zmeny zníženie poistného.

článok 7 Poistná hodnota, poistná suma

1. Poistnou hodnotou je hodnota novej veci, t.j. finančná suma, ktorú je nutné vynaložiť na znovunadobudnutie novej veci toho istého druhu, kvality a výkonu v mieste poistenia. Náklady na znovunadobudnutie zahŕňajú aj náklady na dopravu, montáž a prípadne colné a iné poplatky. Ak nie je poistený platcom dane z pridanej hodnoty, potom sa započítava aj táto daň do poistnej hodnoty. Pokiaľ v zmluve nie je dojednané inak, nezapočítavajú sa do nákladov na znovunadobudnutie náklady na opravu alebo vybudovanie základov či podstavcov strojov a zariadení.
2. Poistná suma uvedená v zmluve je najvyššou hranicou plnenia poisťovateľa. Poistnú sumu stanoví na vlastnú zodpovednosť poistník. Poistná suma každej jednotlivéj veci by mala zodpovedať poistnej hodnote veci v poistnom roku alebo v období, na ktoré bolo poistenie dojednané. Pokiaľ poistník stanoví poistnú sumu nižšiu, postupuje poisťovateľ pri výplate poistného plnenia podľa čl. 8.
3. Na želanie poistníka môže byť výška poistnej sumy v priebehu poistného obdobia zmenená pri doplatení poistného. Spätná platnosť je vylúčená.

článok 8 Podpoistenie

Ak je v dobe vzniku poistnej udalosti poistná suma jednotlivéj veci nižšia, ako jej poistná hodnota, poskytne poisťovateľ poistné plnenie, ktoré je k výške škody v rovnakom pomere, ako poistná suma k poistnej hodnote.

článok 9 Výpočet poistného

1. Poistné je stanovené percentuálnou sadzbou z poistných súm pre jednotlivé veci. Výšku sadzby stanoví poisťovateľ.
2. Výúčtovanie poistného obdrží poistník zároveň s poistnou zmluvou.

článok 10 Platenie poistného

1. Poistné je splatné dňom uzatvorenia poistnej zmluvy. Bežné poistné je splatné na začiatku každého poistného obdobia. Pri dojednaní polročného alebo štvrtročného platenia sa účtuje prirážka 3% resp. 5%. Pri nezaplataení jednej splátky je poisťovateľ oprávnený žiadať zaplataenie poistného za celé poistné obdobie vrátane úroku z omeškania za každý deň.
2. Pri zmluvách s dobou poistenia kratšou ako jeden rok bude za každý začatý mesiac poistenia účtované 10% ročného poistného. Od doby trvania poistenia v dĺžke desať mesiacov bude účtované plné ročné poistné.
3. Ak nastane poistná udalosť v dobe, keď je poistený v omeškani s platením bežného poistného, má poisťovateľ nárok si sumu zodpovedajúcu dlžnému poistnému odpočítať z poistného plnenia.

článok 11 Poistné náklady a poistné plnenie

1. Poisťovateľ uhradí len primerané a hospodárne vynaložené náklady obvyklé v mieste poistenia vynaložené v priamej súvislosti s poistnou udalosťou:
  - a) na opatrenia vykonané poistníkom na odvrátenie vzniku bezprostredne hroziacej škody alebo na zmiernenie následkov škody, vrátane opatrení neúspešných, pokiaľ boli primerané okolnostiam. Náhrada týchto nákladov spolu s plnením za poškodené veci je obmedzená dojednanou poistnou sumou pre jednotlivé veci. Pokiaľ boli tieto opatrenia vykonané na pokyn poisťovateľa, sú hradené aj nad dojednanú poistnú sumu;
  - b) na odstránenie následkov poistnej udalosti, pokiaľ bol poistený povinný ich vykonať z dôvodu verejného záujmu,
  - c) na dopravu poškodených vecí vykonanú za účelom ich opravy, pokiaľ sú primerané okolnostiam.
2. Ak je poistený v dobe poistnej udalosti podpoistený v zmysle čl. 8, zníži poisťovateľ náhradu poistených nákladov v rovnakom pomere ako poistné plnenie.
3. Ak dôjde k poškodeniu alebo zničeniu veci poistnou udalosťou, uhradí poisťovateľ primerané náklady na jej opravu a to až do výšky nákladov na jej znovunadobudnutie ku dňu vzniku poistnej udalosti, najviac však poistnú sumu stanovenú v zmluve:
  - a) primerané náklady na opravu veci sú náklady vynaložené v dobe vzniku poistnej udalosti na náhradné diely a nevyhnutné opravné materiály potrebné na uvedenie poškodenej veci do prevádzkyschopného stavu pred poistnou udalosťou, obvyklé v mieste poistenia, vrátane nákladov na rozobratie a zostavenie, ďalej náklady na dopravu na miesto a z miesta opravy, nákladov na colné a iné poplatky. Za diely, ktoré boli použité na opravu veci poskytne poisťovateľ poistné plnenie do výšky hodnoty nahradzovaných dielov v dobe poistnej udalosti,
  - b) náklady na provizórnu opravu poisťovateľ uhradí len v prípade, ak tieto náklady sú súčasťou nákladov na opravu a nezvyšujú celkové plnenie poisťovateľa, ak nerozhodne poisťovateľ inak,
  - c) pokiaľ náklady na opravu poškodenej veci, alebo náklady na znovunadobudnutie zničenej veci sú rovnaké alebo prevyšujú časovú hodnotu veci, poisťovateľ poskytne poistné plnenie zodpovedajúce časovej hodnote veci v dobe poistnej udalosti,
  - d) poisťovateľ tiež poskytne poistné plnenie zodpovedajúce časovej hodnote veci v dobe poistnej udalosti znížené o hodnotu zvyškov celej veci v prípade, že diely potrebné na opravu veci už nie sú na trhu,
  - e) časová hodnota sa určuje tak, že od novej hodnoty veci toho istého druhu, tej istej akosti a výkonu alebo veci s ňou porovnateľnej, ktorá platila v dobe poistnej udalosti, sa odpočíta suma vyjadrujúca opotrebovanie, prípadne iné znehodnotenie poistnej veci z doby pred poistnou udalosťou; ak nie je možné časovú hodnotu takto určiť, určí sa odborným odhadom,

- f) ak nie je poistený platcom dane z pridanej hodnoty, potom sa uvedená daň započítava do poistného plnenia.
4. Využiteľné zvyšky poškodenej alebo zničenej veci zostávajú vo vlastníctve poisteného a ich hodnota sa odpočíta z poistného plnenia.
  5. Za náklady za opravu sa nepovažujú:
    - a) náklady na revízie, údržby a ostatné opatrenia, ktoré je nutné vynakladať aj bez poistnej udalosti,
    - b) náklady vynaložené v dôsledku zmien a vylepšení, ktoré poistený vykonal nad rámec opravy stavu pred poistnou udalosťou,
    - c) náklady na práce, ktoré súvisia s opätovným uvedením stroja do prevádzky, avšak nie sú vykonávané na poistenom stroji, napr. prispôbením stroja do výrobnéj linky.
  6. Pokiaľ je v poistnej zmluve dojednané, poskytne poisťovateľ poistné plnenie za odmeny vyplatené za nadčasovú prácu, v noci, v dňoch pracovného voľna a pracovného pokoja, expresné príplatky, letecké dodávky náhradných dielov a cestovné náklady technikov a expertov.

článok 12 Znovunájdenej veci

Poistený je povinný oznámiť bezodkladne poisťovateľovi, že bola nájdená vec stratená v súvislosti s poistnou udalosťou. V prípade, keď bolo vyplatené poistné plnenie za túto vec, je poistený povinný vrátiť plnenie znížené o primerané náklady na opravu škody vzniknutej za obdobie zmiznutia veci, alebo vrátiť sumu zodpovedajúcu hodnote využitelných zvyškov veci v prípade, keď bola v tomto období zničená.

článok 13 Spoluúčast'

V poistnej zmluve je dohodnuté, že sa poistený podieľa na poistnom plnení pevne stanovenou sumou alebo pevne stanoveným podielom z vypočítaného poistného plnenia (ďalej len „spoluúčast“). Spoluúčast' dojednaná v zmluve sa odpočíta z celkového poistného plnenia.

článok 14 Splatnosť plnenia

1. Poistné plnenie je splatné do 15 dní, akonáhle poisťovateľ skončil vyšetrovanie nutné na zistenie rozsahu svojej povinnosti plniť. Ak nemôže byť vyšetrovanie ukončené do jedného mesiaca po tom, keď sa poisťovateľ dozvedel o vzniku poistnej udalosti, je poisťovateľ povinný poskytnúť poistenému na jeho písomnú žiadosť primeranú zálohu.
2. Poistné plnenie poskytuje poisťovateľ v tuzemskej mene.

článok 15 Povinnosti poisteného

1. Poistený je povinný:
  - a) dodržiavať všeobecne záväzné predpisy a ďalšie povinnosti stanovené v zmluve,
  - b) bezodkladne oznámiť poisťovateľovi zmenu všetkých údajov, ktoré v poistnej zmluve uviedol, napr. zmenu podnikateľskej činnosti alebo hodnoty veci,
  - c) viesť účtovnú evidenciu poistených vecí uvedených v zmluve a túto evidenciu uložiť tak, aby v prípade vzniku poistnej udalosti nemohla byť zničená, poškodená alebo stratená spoločne s poistenými vecami,
  - d) oznámiť poisťovateľovi uzatvorenie ďalšieho poistenia veci proti tomu istému riziku u iného poisťovateľa a oznámiť jeho obchodný názov a výšku poistnej sumy,
  - e) poisťovateľovi alebo ním povereným osobám umožniť vstup do priestorov, kde sa nachádzajú poistené veci a umožniť mu posúdiť rozsah poisťovaného rizika a k tomu mu podať podrobné informácie,
  - f) udržiavať poistené veci v dobrom technickom stave a dbať na odporúčania výrobcov a predajcov.
2. Poistený je ďalej povinný dbať, aby poistná udalosť nenastala a vykonávať primerané opatrenia na jej odvrátenie alebo na zmiernenie následkov škody, ktorá už nastala a podľa možností si na to vyžiadať pokyny poisťovateľa a postupovať v súlade s nimi.
3. V prípade vzniku poistnej udalosti je poistený povinný:
  - a) faxom, telefonicky a duplicitne písomne oznámiť poisťovateľovi bez zbytočného odkladu vznik poistnej udalosti vrátane údajov o rozsahu a druhu škody,
  - b) bezodkladne oznámiť polícii vznik poistnej udalosti, ktorá nastala za okolností svedčiacich o spáchaní trestného činu,
  - c) nemeniť bez súhlasu poisťovateľa stav vzniknutý poistnou udalosťou, pokiaľ to nie je nevyhnutné na odvrátenie alebo na

- zmiernenie následkov škody alebo v rozpore so všeobecným záujmom,
  - d) zachovať poškodené a zničené veci súvisiace s poistnou udalosťou na posúdenie poisťovateľovi,
  - e) umožniť poisťovateľovi alebo osobám ním povereným všetky vyšetrovania potrebné na posúdenie nároku na poistné plnenie a jeho výšku a predložiť k tomu potrebné podklady a informácie,
  - f) predložiť poisťovateľovi zoznam poškodených, zničených alebo stratených vecí a to bez zbytočného odkladu.
4. Poistený je povinný plniť aj ďalšie povinnosti uvedené v poistnej zmluve.

článok 16 Oprávnenie poisťovateľa

Poisťovateľ je oprávnený poistné plnenie znížiť úmerne závažnosti vedomého porušenia povinnosti poisteného vyplývajúcich zo zákona, povinností uvedených v čl. 15 týchto všeobecných poistných podmienok a povinností uvedených v poistnej zmluve, pokiaľ toto porušenie:

- a) malo vplyv na vznik alebo zväčšenie následkov poistnej udalosti,
- b) znemožnilo predloženie dôkazov o tom, že k vzniku škody došlo poistnou udalosťou v zmysle týchto všeobecných poistných podmienok.

článok 17 Expertné konanie

1. V prípade poistnej udalosti je možné dohodnúť, že výška poistného plnenia bude stanovená expertným konaním.
2. Pre expertné konanie platí, pokiaľ nie je v zmluve uvedené inak:
  - a) v prípade, že sa poistený aj poisťovateľ nedohodnú na výške škody, vymenujú do 15 dní písomne experta,
  - b) v prípade, že nedôjde k zhode pri osobe spoločného experta, vymenuje každá strana do 15 dní svojho experta a o jeho vymenovaní bezodkladne upovedomí druhú stranu,
  - c) expert vymenovaný obidvomi stranami (podľa 2a) vypracuje posudok o sporných otázkach, ktorý je záväzný pre obidve strany,
  - d) experti, vymenovaní jednotlivými stranami (podľa 2b), vypracujú nezávisle na sebe posudky o sporných otázkach, ktoré odovzdajú obidvom stranám. Zhodné výsledky týchto posudkov sú záväzné pre obidve strany. V prípade existencie rozporu odovzdá poisťovateľ obidva posudky tretiemu expertovi vymenovanému súdom. Tento vypracuje posudok o sporných otázkach, ktoré odovzdá obidvom stranám. Jeho rozhodnutie je pre obe strany záväzné;
  - e) expert nesmie mať voči žiadnej strane žiadne obchodné, pracovnoprávne, ani príbuzenské vzťahy. Prípadnú námietku proti vymenovaniu experta musí druhá strana vzniesť pred začatím jeho činnosti,
  - f) náklady svojho experta hradí každá strana, náklady experta s hlasom rozhodujúcim potom obidve strany rovnakým dielom.
3. Uskutočneným konaním expertov nie sú dotknuté práva a povinnosti poisteného a poisťovateľa upravené právnymi predpismi.

článok 18 Prebytky poistného

Eventuálne prebytky poistného využije poisťovateľ na zvýhodnenie poistených vykazujúcich dlhodobu priaznivý škodový priebeh.

článok 19 Doručovanie písomností

Poistník je povinný písomne oznámiť poisťovateľovi zmenu svojej adresy bez zbytočného odkladu. Poisťovateľ zasiela písomnosti na poslednú známu adresu poistníka alebo poisteného. Písomnosť poisťovateľa určená poistníkovi alebo poistenému (ďalej len „adresát“) sa považuje za doručení dňom prevzatia písomnosti adresátom alebo dňom, kedy adresát prevzatie písomnosti odoprel. V prípade, že sa písomnosť uloží na pošte kvôli nezastihnutiu adresáta s tým, že si ju adresát v príslušnej lehote nevyzdvihol na pošte, považuje sa za doručení v posledný deň tejto lehoty, aj keď sa adresát o jej uložení nedozvedel, alebo dňom, kedy bola písomnosť vrátená poisťovateľovi ako nedoručená pre zmenu adresy, ktorú poistník alebo poistený neoznámil.

článok 20 Záverečné ustanovenia

1. Od týchto všeobecných poistných podmienok je možné sa v poistnej zmluve odchýliť len v prípadoch v nich uvedených, inak len v prospech poisteného.
2. Poistná zmluva, ktorej prílohu tvoria tieto všeobecné poistné podmienky, sa v otázkach účinnosti, výkladu a vykonávania riadi nárokmi Slovenskej republiky.
3. Tieto všeobecné poistné podmienky nadobúdajú účinnosť dňom 1. 1. 2003.